

TEMEL İLKYARDIM BİLGİLERİ

İLKYARDIM NEDİR?

Herhangi bir kaza veya yaşamı tehlikeye düşüren bir durumda, sağlık görevlilerinin yardımı sağlanıncaya kadar, **ilkyardım konusunda eğitim almış kişilerce** hayatın kurtarılması ya da durumun kötüye gitmesini önleyebilmek amacı ile olay yerinde, **tıbbi araç gereç aranmaksızın**, mevcut araç ve gereçlerle yapılan **ilaçsız** uygulamalardır.

İLKYARDIM

Olay yerinde yapılır

İlaç kullanılmadan, eldeki imkânlarla

İlkyardım eğitimi almış kişilerce yapılır.

İlkyardımın Öncelikli Amaçları;

- ✓ Hayati tehlikenin ortadan kaldırılması
- ✓ Yaşamsal fonksiyonların sürdürülmesinin sağlanması
- ✓ Hasta/yaralının durumunun kötüleşmesinin önlenmesi
- ✓ İyileşmenin kolaylaştırılması.

İLK YARDIMIN TEMEL UYGULAMALARI

(K.B.K.)

KORUMA

BİLDİRME

KURTARMA

KORUMA

Olay yerinde oluşabilecek tehlikeleri belirleyerek güvenli bir çevre oluşturmaktır.

Olay Trafik Kazası ise;

- Trafik güvenliği için reflektör yerleştirilir.

- Mümkünse, olay yeri görünebilir Şekilde iŐaretlenir.
- Meraklı kişiler, olay yerinden uzaklaştırılır.
- Kazaya uŐrayan aracın, kontak anahtarı kapatılır ve el freni çekilir.
- Olay yerinde sigara iŐilmez ve iŐilmesi önlenir.

Gaz VarlıŐı Söz Konusu ise;

- Vana kapatılarak gaz akıŐı kesilir.
- Kapı, pencere aÇılarak ortam havalandırılır.
- Patlama tehlikesi nedeniyle elektrik düŐmesi, Őakmak, ŐaŐrı cihazı v.b. kıvılcım oluŐturacak araĉ gereĉ kullanılmaz ya da kullanımı engellenir.

BİLDİRME

Olayın en hızlı Şekilde gerekli yardım kuruluşu **112'ye** bildirilmelidir.

112'nin aranması sırasında nelere dikkat edilmelidir?

- ✓ Sakin olunmalı ya da sakın olan bir kiŐinin araması saŐlanmalı.
- ✓ 112 merkezi tarafından sorulan sorulara net bir Şekilde cevap verilmeli.

- ✓ Kesin yer ve adres bilgileri verilirken, olayın olduğu yere yakın bir caddenin ya da çok bilinen bir yerin adı verilmeli.
- ✓ Kimin, hangi numaradan aradığı bildirilmeli.
- ✓ Olayın tanımı yapılmalı.
- ✓ Hasta/yaralı sayısı ve durumu bildirilmeli.
- ✓ Eğer herhangi bir ilkyardım uygulaması yapıldıysa nasıl bir yardım verildiği belirtilmeli.
- ✓ 112 hattında bilgi alan kişi, gerekli olan tüm bilgileri aldığını söyleyinceye kadar telefon kapatılmamalıdır.

KURTARMA

Olay yerinde hasta / yaralılara müdahale hızlı ancak sakın bir şekilde yapılmalıdır.

- ✓ Hasta / yaralıların durumu değerlendirilir (ABC) ve öncelikli müdahale edilecekler belirlenir.
- ✓ Hasta/yaralının korku ve endişeleri giderilir.
- ✓ Hasta/yaralıya müdahalede yardımcı olacak kişiler organize edilir.
- ✓ Hasta/yaralının durumunun ağırlaşmasını önlemek için kendi kişisel olanakları ile gerekli müdahalelerde bulunulur.
- ✓ Kırıklara yerinde müdahale edilir.
- ✓ Hasta/yaralı sıcak tutulur.
- ✓ Hasta/yaralının yarasını görmesine izin verilmez.

- ✓ Hasta/yaralıyı hareket ettirmeden müdahale yapılır.
- ✓ Hasta/yaralının en uygun yöntemlerle en yakın sağlık kuruluşuna sevki sağlanır (112).

Zorunlu olmadıkça yaralı hareket ettirilmemelidir.

İNSAN VÜCUDUNUN GENEL YAPISI

İNSAN VÜCUDUNU OLUŞTURAN TEMEL YAPILAR

HÜCRE → DOKU → ORGAN → SİSTEM

DOLAŞIM SİSTEMİ

Vücut dokularının oksijen, besin, hormon, bağışıklık elemanı ve benzeri elemanları taşıır ve yeniden geriye toplar. Kalp, damarlar ve kandan oluşur.

Nabız: Kalp atımlarının atardamar duvarına yaptığı basıncın damar duvarında parmak uçlarıyla hissedilmesine nabız denmektedir.

Nabız Sayısı;

1 dakikada 100 nabız

SOLUNUM SİSTEMİ

Vücuda gerekli olan oksijeni (O₂) alıp, zararlı karbondioksiti (CO₂) dışarı atar. Solunum Yolları ve akciğerlerden oluşur.

1 dakikada 20 soluk

HASTAYARALI VE OLAY YERİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

OLAY YERİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

Olay yerinde tekrar kaza olma riskinin ortadan kaldırılması,

Olay yerindeki hasta/yaralı sayısının ve türlerinin belirlenmesidir.

Olay yerinin hızlı bir şekilde değerlendirilmesinin ardından yapılacak müdahaleler planlanır.

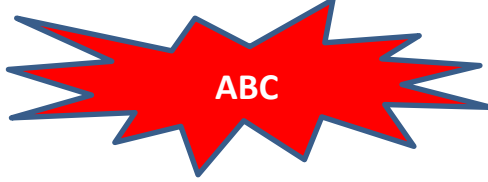
HASTA/YARALININ DEĞERLENDİRİLMESİ

Hasta/yaralının ilk değerlendirilmesi:

Hasta/yaralıya sözlü uyararla ya da hafifçe omzuna dokunarak “iyi misiniz?” diye sorularak bilinç durumu değerlendirilmesi yapılır. Bilinç durumunun değerlendirilmesi daha sonraki aşamalar için önemlidir.

Buna göre hasta/yaralının ilk değerlendirilme aşamaları şunlardır:

A. Havayolu açıklığının değerlendirilmesi:

Özellikle bilinç kaybı olanlarda dil geri kaçarak solunum yolunu tıkayabilir ya da kusmuk, yabancı cisimlerle solunum yolu tıkanabilir. Havanın akciğerlere ulaşabilmesi için hava yolunun açık olması gerekir.

Hava yolu açıklığı sağlanırken hasta/yaralı baş, boyun, gövde eksenini düz olacak şekilde yatırılmalıdır.

Bilinç kaybı belirlenmiş kişide; ağız içine önce göz ile bakılmalı, eğer yabancı cisim var ise işaret parmağı yandan ağız içine sokularak cisim çıkartılmalıdır.

Daha sonra bir el hasta/yaralının alnına, diğer elin 2 parmağı çene kemiğinin üzerine koyulur, alından bastırılıp çeneden kaldırılarak baş geriye doğru itilip Baş geri -çene yukarı pozisyonu verilir. Bu işlemler sırasında sert hareketlerden kaçınılmalıdır.

B. Solunumun değerlendirilmesi:

İlkyardımcı, başını hasta/yaralının göğsüne bakacak şekilde yan çevirerek yüzünü hasta/yaralının ağzına yaklaştırır, Bak-Dinle-Hisset yöntemi ile solunum yapıp yapmadığını 10 saniye süre ile değerlendirir.

Göğüs kafesinin solunum hareketine bakılır,

Eğilip kulağını hastanın ağzına yaklaştırarak solunum dinlenir ve hastanın soluğunu yanağında hissetmeye çalışılır, Solunum yoksa derhal yapay solunuma başlanır.

C. Dolaşımın değerlendirilmesi:

Kişide solunumun olmaması, bilincin kapalı olması, hiç hareket etmemesi ve uyarılara cevap vermemesi kalp durmasının belirtisidir.

İlk değerlendirme sonucu hasta/yaralının bilinci kapalı fakat solunum ve nabızı varsa veya bilince de açıksa ikinci değerlendirmeye geçilir.

İlk muayene ile hasta/yaralının yaşam belirtilerinin varlığı güvence altına alındıktan sonra ilkyardımcı ikinci muayene aşamasına geçerek baştan aşağı muayene yapar.

İkinci değerlendirme aşamaları şunlardır:

Görüşerek bilgi edinme:

- Kendini tanıtır,
- Hasta/yaralının ismini öğrenir ve adıyla hitap eder,
- Hoşgörülü ve nazik davranarak güven sağlar,
- Hasta/yaralının endişelerini gidererek rahatlatır,
- Olayın mahiyeti, koşulları, kişisel özgeçmişleri, sonuç olarak ne yedikleri, kullanılan ilaçlar ve alerjinin varlığı sorularak öğrenilir.

Baştan aşağı kontrol yapılı:

- Bilinç düzeyi, anlama, algılama,
- Solunum sayısı, ritmi, derinliği,

- Nabız sayısı, ritmi, şiddeti,
- Vücut veya cilt ısı, nemi, rengi

BİLİNÇ VE SOLUNUM YOKSA.....

TEMEL YAŞAM DESTEĞİ

Temel Yaşam Desteği nedir?

Yaşam kurtarmak amacı ile hava yolu açıklığı sağlandıktan sonra, solunumu ve/veya kalbi durmuş kişiye yapay solunum ile akciğerlerine oksijen gitmesini, dış kalp masajı ile de kalpten kan pompalanmasını sağlamak üzere yapılan ilaçsız müdahalelerdir.

YETİŞKİNLERDE TEMEL YAŞAM DESTEĞİ

1. Kendisinin ve hasta/yaralının güvenliğinden emin olunur.

2. Hasta/yaralının omuzlarına dokunup “iyi misiniz?” diye sorularak bilinci kontrol edilir. Eğer bilinci yok ise;
 3. Çevreden yüksek sesle yardım çağrılır, 112 aratılır;
 4. Hasta/yaralı sert bir zemin üzerine sırt üstü yatırılır.
 5. Hasta/yaralının yanına diz çökülür.
 6. Hasta/yaralının boynunu ve göğsünü saran giysiler açılır.
 7. Hasta/yaralının ağız içi kontrol edilir; görünen yabancı cisim var ise çıkartılır.
 8. Hava yolunu açmak için bir el hasta/yaralının alınına, diğer elin iki parmağı çene kemiğinin üzerine yerleştirilir.
 9. Çene kemiğinin uzun kenarı yere dik gelecek şekilde alından bastırılıp, çeneden kaldırılarak baş geriye doğru itilir; hastaya **baş geri çene yukarı pozisyonu** verilir.
 10. Hasta/yaralının solunum yapıp yapmadığı **bak-dinle-hisset** yöntemiyle 10 saniye süre ile kontrol edilir:
 - ✓ Göğüs kafesinin solunum hareketlerine bakılır.
 - ✓ Eğilip, kulağını hastanın ağızına yaklaştırarak solunum dinlenirken diğer el göğüs üzerine hafifçe yerleştirilerek hissedilir.
- Hasta/ yaralının solunumu yok ise;**
11. Çevrede başka kimse yok ve ilkyardımcı yalnız ise, kendisi 112’yi arar.

12. Kalp basısı uygulamak için göğüs kemiğinin alt ve üst ucu tespit edilerek alt yarısına bir elin topuğu yerleştirilir.
13. Diğer el bu elin üzerine yerleştirilir
14. Her iki elin parmakları birbirine kenetlenir
15. Ellerin parmakları göğüs kafesiyle temas ettirilmeden, dirsekler bükülmeden, göğüs kemiği üzerine vücuda dik olacak şekilde tutulur.
16. Göğüs kemiği 5 cm aşağı inecek şekilde (yandan bakıldığında göğüs yüksekliğinin 1/3'ü kadar) 30 kalp basısı uygulanır. Bu işlemin hızı dakikada 100 bası olacak şekilde ayarlanır.
17. Baş geri çene yukarı pozisyonu tekrar verilerek hava yolu açıklığı sağlanır.
18. Alnın üzerine konulan elin baş ve işaret parmağını kullanarak hasta/ yaralının burnu kapatılır.
19. Normal bir soluk alınır. Baş geri çene yukarı pozisyonunda iken hasta/yaralının ağzını içine alacak şekilde ağız yerleştirilir.
20. Hasta /yaralının göğsünü yükseltmeye yarayacak kadar her biri 1 saniye süren 2 kurtarıcı nefes verilir, havanın geriye çıkması için zaman verilir.
21. Hasta/yaralıya 30 kalp masajından sonra 2 solunum yaptırılır (30;2).

22. Temel yaşam desteğine hasta/yaralının yaşamsal refleksleri veya tıbbi yardım gelene kadar kesintisiz devam edilir.

ÇOCUKLARDA TEMEL YAŞAM DESTEĞİ

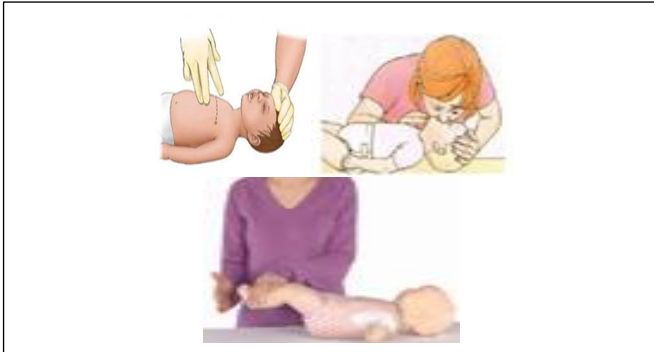
Çocukta; yetişkinden farklı olan basamaklar aşağıdaki gibidir. Diğer basamaklar ise yetişkinde olduğu gibi uygulanır.

1. Solunum yok ise; Temel Yaşam Desteğine, 2 suni solunum ile başlanır.
2. Kalp basısı tek elle yapılır (çocuk yetişkin görünümündeyse yetişkinlerde olduğu gibi iki el ile kalp basısı uygulanır).
3. İliyardımcı yalnız ise; 30;2 göğüs basısının 5 tur tekrarından sonra 112'yi kendisi arar.

BEBEKLERDE TEMEL YAŞAM DESTEĞİ

Bebekte; yetişkinden farklı olan basamaklar aşağıdaki gibidir. Diğer basamaklar ise yetişkinde olduğu gibi uygulanır.

1. Ayak tabanına yada avuç içlerine hafifçe vurarak bilinci kontrol edilir.
2. Hava yolunu açmak için, bebeklerin boynu kısa olduğu için daha dar açı ile Baş Geri Çene Yukarı pozisyonu verilir.
3. Solunum yok ise; Temel Yaşam Desteğine 2 suni solunum ile başlanır.
4. Ağız dolusu nefes alınır ve ağız bebeğin ağız ve burnunu içine alacak şekilde yerleştirilir.
5. Kalp basısı uygulamak için bebeğin (iki meme başının altındaki hattın ortası göğüs merkezini oluşturur) göğüs merkezi belirlenir.
6. Bir elin orta ve yüzük parmağı bebeğin göğüs merkezine yerleştirilir.
7. Göğüs kemiği 4 cm aşağı incek şekilde (yandan bakıldığında göğüs yüksekliğinin 1/3'ü kadar) 30 kalp basısı uygulanır.
8. İlk yardımcı yalnız ise; 30;2 göğüs basısının 5 tur tekrarından sonra 112'yi kendisi arar.

HAVA YOLU TIKANIKLIKLARI

Hava yolu tıkanıklığı nedir?

Hava yolunun, solunumu gerçekleştirmek için gerekli havanın geçişine engel olacak şekilde tıkanmasıdır.

KISMİ TIKANMA

- ✓ Öksürür
- ✓ Nefes alabilir
- ✓ Konuşabilir

Bu durumda;

**Hastaya DOKUNULMAZ
ve Öksürmeye teşvik
edilir...**

TAM TIKANMA

- ✓ Nefes alamaz
- ✓ Acı çeker, ellerini boynuna götürür
- ✓ Konuşamaz
- ✓ Rengi morarmıştır

Bu durumda;

**Heimlich Manevrası
yapılır**

- ✓ Hasta ayakta ya da oturur pozisyonda olabilir.
- ✓ Hastanın yanında veya arkasında durulur.
- ✓ Bir elle göğsü desteklenerek öne eğilmesi sağlanır.
- ✓ Diğer elin topuğu ile hızla 5 kez sırtına süpürür tarzda vurulur.
- ✓ Tıkanıklığın açılıp açılmadığına bakılır, açıldıysa işlem durdurulur.
- ✓ Tıkanıklık açılmadıysa Heimlich Manevrası yapılır.

Manevra şöyle uygulanır:

- ✓ Hastanın arkasına geçip sarılarak gövdesi kavranır.
- ✓ Bir elin başparmağı midenin üst kısmına, göğüs kemiği altına gelecek şekilde yumruk yaparak konur. Diğer el ile yumruk yapılan el kavranır.
- ✓ Kuvvetle arkaya ve yukarı doğru bastırılır.
- ✓ Bu hareket 5 kez yabancı cisim çıkıncaya kadar tekrarlanır.
- ✓ Tıkanıklık açılmadıysa tekrar sırtına vurulur.
- ✓ Bu işlemler 5'er kez olacak şekilde dönüşümlü olarak tekrarlanır.

- ✓ Hastanın bilinci kapanırsa, sert zemin üzerine yatırılır.
- ✓ Tıbbi yardım istenir **(112)**.
- ✓ Temel yaşam desteği uygulanır.

KANAMALARDA İLK YARDIM

Kanama ; damar dokusunun bozulup kanın damar dışına akmasıdır.

KANAMA ÇEŞİTLERİ

Kanamalar 2' ye ayrılır.

Vücutta kanın aktığı bölgeye göre:

- **Dış kanama:** Kanama yaradan vücut dışına doğru olur.
- **İç kanama:** Kanama vücut içine olduğu için gözle görülemez.
- **Doğal deliklerden olan kanama:** Kulak, burun, ağız, anüs, üreme organlarından olanlar.

Damar tipine göre:

- **Atar damar kanaması:** Kalp atımları ile uyumlu olarak kesik kesik akar ve açık renklidir.
- **Toplardamar kanaması:** Koyu renkli ve sızıntı şeklindedir.
- **Kılcal damar kanaması:** Küçük kabarcıklar şeklindedir.

DIŞ KANAMALARDA İLK YARDIM

Hasta veya yaralının durumu değerlendirilir.

112 Acil aranır.

Kanayan yer üzerine temiz bir bezle bastırılır.

Kanama durmazsa ikinci bir bez koyarak bastırılır.

Gerekirse bir bez ile sarılarak basınç uygulanır.

Kanayan bölge yukarı kaldırılır.

En yakın atardamar noktasına bası yapılır.
Hasta / yaralıya
ŞOK pozisyonu verilir.

ŞOK POZİSYONU

- ✓ Hasta/yaralı sırt üstü yarıtırılır
- ✓ Ayaklar yerden 30 cm. yukarı kaldırılır.
- ✓ Vücut ısısını korumak için üstü örtülür.

İÇ KANAMALAR

- ✓ Hasta/yaralının bilinci ve ABC si değerlendirilir.
- ✓ Tıbbi yardım istenir **(112)**
- ✓ Üzeri örtülerek ayakları 30 cm yukarı kaldırılır (Şok pozisyonu).
- ✓ Asla yiyecek ve içecek verilmez.
- ✓ Hareket ettirilmez (özellikle kırık varsa).

BURUN KANAMASI

- ✓ Hasta/yaralı sakinleştirilir, endişeleri giderilir.
- ✓ Oturtulur, başı hafifçe öne eğilir.
- ✓ Burun kanatları **5 dakika süre ile** sıkılır.
- ✓ Uzman bir doktora gitmesi sağlanır.

KULAK KANAMASI

- ✓ Hasta/yaralı sakinleştirilir, endişeleri giderilir.
- ✓ Kanama hafifse kulak temiz bir bezle temizlenir.
- ✓ Kanama ciddi ise, kulağı tıkamadan temiz bezlerle kapanır.
- ✓ Bilinci yerinde ise hareket ettirmeden sırt üstü yatırılır, bilinçsiz ise kanayan kulak üzerine yan yatırılır.

***Kulak kanaması, kan kusma, anüs, üreme organlarından gelen kanamalarda hasta/yaralı kanama örnekleriyle birlikte uzman doktora sevk edilir.**

ORGAN KOPMASI VARSA.....

- ✓ Kopan parça temiz su geçirmez ağzı kapalı bir plastik torbaya yerleştirilir.
- ✓ Kopan parçanın bulunduğu torba buz içeren ikinci bir torbanın içine konur.
- ✓ Kopmuş uzuv parçasının bulunduğu plastik torba ağzı kapatıldıktan sonra, içerisinde 1 ölçek suya 2 ölçek buz konulmuş ikinci bir

torbaya ya da kovaya konulur. Bu şekilde, kopmuş uzuv parçasının buz ile direkt teması önlenmiş ve soğuk bir ortamda taşınması sağlanmış olur.

- ✓ Torba hasta/yaralı ile aynı vasıtaya konur, üzerine hastanın adı ve soyadını yazılır, en geç 6 saat içinde sağlık kuruluşuna sevk edilir.

YARALANMALAR

Yaralanma; deri yada mukozanın bütünlüğünün bozulmasıdır.

Kesik yaralar: Bıçak, çakı, cam gibi kesici aletlerle oluşur. Genellikle basit yaralardır. Derinlikleri kolay belirlenir.

Ezikli yaralar: Taş yumruk ya da sopa gibi etkenlerin şiddetli olarak çarpması ile oluşan yaralardır. Yara kenarları eziktir. Çok fazla kanama olmaz, ancak doku zedelenmesi ve hassasiyet vardır.

Delici yaralar: Uzun ve sivri aletlerle oluşan yaralardır. Yüzeysel derinlik hakimdir. Aldatıcı olabilir tetanos tehlikesi vardır.

Parçalı yaralar: Dokular üzerinde bir çekme etkisi ile meydana gelir. Doku ile ilgili tüm organ, saçlı deride zarar görebilir.

Kirli (enfekte) yaralar: Mikrop kapma ihtimali olan yaralardır. Enfeksiyon riski yüksek yaralar şunlardır:

- ✓ Gecikmiş yaralar (6 saatten fazla)
- ✓ Dikişleri ayrılmış yaralar
- ✓ Kenarları muntazam olmayan yaralar
- ✓ Çok kirli ve derin yaralar
- ✓ Ateşli silah yaraları
- ✓ Isırma ve sokma ile oluşan yaralar.

Yaralanmalarda ilkyardım nasıl olmalıdır?

- ✓ Yaşam bulguları değerlendirilir **(ABC)**.
- ✓ Yara yeri değerlendirilir.
- ✓ Kanama durdurulur.
- ✓ Yaradaki yabancı cisimlere

dokunulmamalıdır!

- ✓ Yara temiz bir bezle örtülür (nemli bir bez)
- ✓ Yara üzerine bandaj uygulanır.
- ✓ Tıbbi yardım istenir (112).

YARA İÇİ KURCALANMAZ!!!!

**YABANCI CİSİM
ÇIKARILMAZ!!**

**SABİTLENMELİDİR!!
!!!**

KAFATASI VE OMURGA YARALANMALARI

- ✓ Bilinç düzeyinde değişmeler, hafıza değişlikleri ya da hafıza kaybı
- ✓ Başta, boyunda ve sırtta ağrı
- ✓ Elde ve parmaklarda karıncalanma ya da his kaybı
- ✓ Vücudun herhangi bir yerinde tam ya da kısmi hareket kaybı
- ✓ Baş ya da bel kemiğinde şekil bozukluğu
- ✓ Burun ve kulaktan beyin omurilik sıvısı ve kan gelmesi
- ✓ Baş, boyun ve sırtta dış kanama
- ✓ Sarsıntı
- ✓ Denge kaybı
- ✓ Kulak ve göz çevresinde morluk

**BAş-BOYUN-GÖVDE
EKSENİ
BOZULMAMALIDIR!!
!!!**

*Ancak, hastada hiçbir belirti yoksa bile;

- Yüz ve köprücük kemiği yaralanmaları
- Tüm düşme vakaları
- Trafik kazaları
- Bilinci kapalı tüm hasta / yaralılar kafa ve omurga yaralanması olarak var sayılmalıdır.

YANIK, DONMA VE SICAK ÇARPMASI

Yanık nedir?

Vücudun herhangi bir bölgesinin; sıcak su veya buhar, sıcak katı maddeler, asit/alkali gibi kimyasal maddeler, elektrik akımı etkisi ya da radyasyon ile teması yada sürtünmesi sonucu oluşan doku bütünlüğü bozulmasıdır.

ISI İLE OLUŞAN YANIKLAR

ELEKTRİK YANIKLARI

IŞIN İLE OLUŞAN YANIKLAR

SÜRTÜNME İLE OLUŞAN YANIKLAR

DONMA İLE OLUŞAN YANIKLAR

KİMYASAL MADDE YANIKLARI

Isı ile oluşan yanıklarda ilkyardım

- ✓ Kişi hala yanıyorsa paniğe engel olunur, koşması engellenir.
- ✓ Hasta/yaralının üzeri battaniye ya da bir örtü ile kapatılır ve yuvarlanması sağlanır.
- ✓ Yaşam belirtileri değerlendirilir **(ABC)**.
- ✓ Solunum yolunun etkilenip etkilenmediği kontrol edilir.
- ✓ Yanmış alandaki deriler kaldırılmadan giysiler çıkarılır.
- ✓ Yanık bölge en az 20 dakika çeşme suyu altında tutulur (yanık yüzeyi büyükse ısı kaybı çok olacağından önerilmez).
- ✓ Ödem oluşabileceği düşünülerek yüzük, bilezik, saat gibi eşyalar çıkarılır.

- ✓ Takılan yerler varsa kesilir.
- ✓ Hijyen ve temizliğe dikkat edilir.
- ✓ Su toplamış yerler patlatılmaz.
- ✓ Yanık üzerine ilaç ya da yanık merhemi gibi maddeler de sürülmemelidir.
- ✓ Yanık üzeri temiz bir bezle örtülür.
- ✓ Hasta/yaralı battaniye ile örtülür.
- ✓ Yanık bölgeler birlikte bandaj yapılmamalıdır.
- ✓ Yanık geniş ve sağlık kuruluşu uzaksa hasta / yaralının kusması yoksa bilinçliyse ağızdan sıvı (**1 litre su - 1 çay kaşığı karbonat -1 çay kaşığı tuz karışımı**) verilerek sıvı kaybı önlenir.
- ✓ Tıbbi yardım istenir **(112)**.

Kimyasal yanıklarda ilkyardım:

- ✓ Deriyle temas eden kimyasal maddenin en kısa sürede deriyle teması kesilmelidir.
- ✓ Bölge bol tazyiksiz suyla, en az 15–20 dakika yumuşak bir şekilde yıkanmalıdır.
- ✓ Giysiler çıkarılmalıdır.

- ✓ Hasta/yaralı örtülmelidir.
- ✓ Tıbbi yardım istenmelidir **(112)**.

Elektrik yanıklarında ilkyardım:

- ✓ Soğukkanlı ve sakin olunmalıdır.

- ✓ Hasta/yaralıya dokunmadan önce elektrik akımı kesilmelidir, akımı kesme imkanı yoksa tahta çubuk ya da ip gibi bir cisimle elektrik teması kesilmelidir.
- ✓ Hasta/yaralının **ABC**'si değerlendirilmelidir.
- ✓ Hasta/yaralı hareket ettirilmemelidir.
- ✓ Hasar gören bölgenin üzeri temiz bir bezle örtülmelidir.
- ✓ Tıbbi yardım istenmelidir **(112)**.

**ELEKTRİK YANIKLARINDA
KESİNLİKLE SU İLE
MÜDAHALE EDİLMEZ!!!**

Sıcak çarpmasında ilkyardım:

- ✓ Hasta serin ve havadar bir yere alınır.
- ✓ Giysiler çıkarılır.
- ✓ Sırt üstü yatırılarak, kol ve bacaklar yükseltilir.
- ✓ Bulantısı yoksa ve bilinci açıksa su ve tuz kaybını gidermek için **1 litre su - 1 çay kaşığı karbonat -1 çay kaşığı tuz karışımı** sıvı ya da soda içirilir.

Donmalarda ilkyardım :

- ✓ Hasta/yaralı ılık bir ortama alınarak soğukla teması kesilir,

- ✓ Sakinleştirilir,
- ✓ Kesin istirahate alınır ve hareket ettirilmez,
- ✓ Kuru giysiler giydirilir,
- ✓ Sıcak içecekler verilir,
- ✓ Su toplamış bölgeler patlatılmaz, bu bölgelerin üstü temiz bir bez ile örtülür,
- ✓ Donuk bölge ovulmaz, kendi kendine ısınması sağlanır,
- ✓ El ve ayak doğal pozisyonda tutulur (eller yumruk yapılmışsa ve ayaklar büzülmüş ise açılmaya çalışılmaz),
- ✓ Isınma işleminden sonra hala hissizlik varsa bezle bandaj yapılır,
- ✓ El ve ayaklar yukarı kaldırılır,
- ✓ Tıbbi yardım istenir (112)

KIRIK-ÇIKIK VE BURKULMALAR

Kırık nedir?

Kırık, kemik bütünlüğünün bozulmasıdır. Kırıklar darbe sonucu ya da kendiliğinden oluşabilir. Yaşlılık ile birlikte kendiliğinden kırık oluşma riski de artar.

Kırık belirtileri neler olabilir?

- ✓ Hareket ile artan ağrı

- ✓ Şekil bozukluğu
- ✓ Hareket kaybı
- ✓ Ödem ve kanama nedeniyle morarma

Kırıklarda ilkyardım nasıl olmalıdır?

- ✓ Hayatı tehdit eden yaralanmalara öncelik verilir.
- ✓ Hasta/yaralı hareket ettirilmez, sıcak tutulur.
- ✓ Kol etkilenmişse yüzük ve saat gibi eşyalar çıkarılır (aksi takdirde gelişebilecek ödem doku hasarına yol açacaktır.).
- ✓ Tespit ve sargı yapılırken parmaklar görünecek şekilde açıkta bırakılır. Böylece parmaklardaki renk, hareket ve duyarlılık kontrol edilir).
- ✓ Kırık şüphesi olan bölge, ani hareketlerden kaçınılarak bir alt ve bir üst eklemleri de içine alacak şekilde tespit edilir. Tespit malzemeleri, sopa, tahta, karton gibi sert malzemelerden yapılmış olmalı ve kırık kemiğin alt ve üst eklemlerini içine alacak uzunlukta olmalıdır.
- ✓ Açık kırıklarda, tespitten önce yara temiz bir bezle kapatılmalıdır.
- ✓ Kırık bölgede sık aralıklarla nabız, derinin rengi ve ısısı kontrol edilir.
- ✓ Kol ve bacaklar yukarıda tutulur.
- ✓ Tıbbi yardım istenir **(112)**.

Burkulma nedir?

Eklem yüzeylerinin anlık olarak ayrılmasıdır.
Zorlamalar sonucu oluşur.

Burkulma belirtileri nelerdir?

- ✓ Burkulan bölgede ağrı
- ✓ Kızarıklık
- ✓ Şişlik,
- ✓ İşlev kaybı.

Burkulmada ilkyardım nasıl olmalıdır?

- ✓ Sıkıştırıcı bir bandajla burkulmuş eklem tespit edilir.
- ✓ Şişliği azaltmak için bölge yukarı kaldırılır.
- ✓ Hareket ettirilmez.
- ✓ Tıbbi yardım istenir **(112)**.

Çıkık nedir?

Eklem yüzeylerinin kalıcı olarak ayrılmasıdır.
Kendiliğinden normal konumuna dönemez.

Çıkık belirtileri nelerdir?

- ✓ Yoğun ağrı
- ✓ Şişlik ve kızarıklık
- ✓ İşlev kaybı
- ✓ Eklem bozukluğu

Çıkıkta ilkyardım nasıl olmalıdır?

- ✓ Eklem aynen bulunduğu şekilde tespit edilir.
- ✓ Çıkık yerine oturtulmaya çalışılmaz.
- ✓ Hasta / yaralıya ağızdan hiçbir şey verilmez.
- ✓ Bölgede nabız, deri rengi ve ısı kontrol edilir.
- ✓ Ağrı ve ödemi azaltmak için soğuk uygulama yapılabilir.
- ✓ Tıbbi yardım istenir **(112)**.

Tespit sırasında dikkat edilmesi gereken hususlar nelerdir?

- ✓ Tespit yapılırken yaralı bölge sabit tutulmalıdır,
- ✓ Yara varsa üzeri temiz bir bezle kapatılmalıdır,
- ✓ Tespit edilecek bölge önce yumuşak malzeme ile kaplanmalıdır,
- ✓ Yaralı bölge nasıl bulduysa öyle tespit edilmelidir, düzeltilmeye çalışılmamalıdır,
- ✓ Tespit; kırık, çıkık ve burkulmanın üstündeki ve altında kalan eklemleri de içerecek şekilde yapılmalıdır.

BİLİNÇ BOZUKLUKLARI

Kişi başının döneceğini hissederse;

- ✓ Sırt üstü yatırılır, ayakları 30 cm. kaldırılır.
- ✓ Sıkan giysiler gevşetilir.
- ✓ Kendini iyi hissedinceye kadar dinlenmesi sağlanır.

Eğer kişi bayıldıysa;

- ✓ Sırt üstü yatırılarak ayakları 30 cm kaldırılır.
- ✓ Solunum yolu açıklığı kontrol edilir ve açıklığın korunması sağlanır.
- ✓ Sıkan giysiler gevşetilir.
- ✓ Kusma varsa yan pozisyonda tutulur.
- ✓ Solunum kontrol edilir.
- ✓ Etraftaki meraklılar uzaklaştırılır.

Bilinç kapalı ise (Koma):

- ✓ Hasta/yaralının yaşam bulguları değerlendirilir **(ABC)**.
- ✓ Hasta/yaralıya koma pozisyonu verilir.
- ✓ Yardım çağrılır **(112)**.
- ✓ Sık sık solunum ve nabız kontrol edilir.

- ✓ Yardım gelinceye kadar yanında beklenir.

HAVALE

Sinir sisteminin merkezindeki bir tahriş (irritasyon) yüzünden beyinde meydana gelen elektriksel boşalmalar sonucu oluşur. Vücudun adale yapısında kontrol edilemeyen kasılmalar olur.

Havale nedenleri nelerdir?

- ✓ Kafa travmasına bağlı beyin yaralanmaları
- ✓ Beyin enfeksiyonları
- ✓ Yüksek ateş
- ✓ Bazı hastalıklar

Ateş nedeniyle oluşan havale nedir?

Herhangi bir ateşli hastalık sonucu vücut sıcaklığının **38°C**'nin üstüne çıkmasıyla oluşur.

Genellikle **6 ay–6 yaş** arasındaki çocuklarda rastlanır.

Ateş nedeniyle oluşan havalede ilkyardım nasıl olmalıdır?

- ✓ Öncelikle hasta ıslak havlu ya da çarşafa sarılır.

- ✓ Ateş bu yöntemle düşmüyorsa oda sıcaklığında bir kütete sokulur,
- ✓ Tıbbi yardım istenir (112).

SARA KRİZİ

Sara krizinin belirtileri nelerdir?

- ✓ Hastada sonradan oluşan ve ön haberci denilen normalde olmayan kokuları alma, adale kasılmaları gibi ön belirtiler oluşur.
- ✓ Bazen hasta bağırır, şiddetli ve ani bir şekilde bilincini kaybederek yığılır.
- ✓ Yoğun ve genel adale kasılmaları görülebilir, 10–20 saniye kadar nefesi kesilebilir.
- ✓ Dokularda ve yüzde morarma gözlenir.
- ✓ Ardından kısa ve genel adale kasılması, sesli nefes alma, aşırı tükürük salgılanması, altına kaçırma görülebilir.
- ✓ Hasta dilini ısırabilir, başını yere çarpıp yaralayabilir, aşırı kontrolsüz hareketler gözlenir.
- ✓ Son aşamada hasta uyanır, şaşkındır, nerede olduğundan habersiz, uykulu hali vardır.

Sara krizinde ilkyardım nasıl olmalıdır?

Olay yeri güvenlik önlemleri alınır.

- ✓ Kriz, kendi sürecini tamamlamaya bırakılır.

- ✓ Hasta bağlanmaya çalışılmaz.
- ✓ Kilitlenmiş çene açılmaya çalışılmaz.
- ✓ Genel olarak yabancı herhangi bir madde kullanılmaz, koklatılmaz ya da ağızdan herhangi bir yiyecek içecek verilmez.
- ✓ Kendisini yaralamamasına dikkat edilir.
- ✓ Başını çarpmasını engellemek için başın altına yumuşak bir malzeme konur.
- ✓ Yaralanmaya neden olabilecek gereçler etraftan kaldırılır.
- ✓ Sıkan giysiler gevşetilir.
- ✓ Kusmaya karşı tedbirli olunur.
- ✓ Düşme sonucu yaralanma varsa gerekli işlemler yapılır.
- ✓ Tıbbi yardım istenir **(112)**.

Nöbet sırasında hastanın
çenesini açmaya çalışmayın,
hastayı bağlamayın, su
içirmeye çalışmayın!!!!!!

KAN ŞEKERİ DÜŞÜKLÜĞÜ

Kan Şekeri düŐmesinin nedenleri nelerdir?

- ✓ Çeker hastalığı tedavisine bağlı
- ✓ Uzun egzersizler sonrası
- ✓ Uzun süre a kalma
- ✓ Barsak ameliyatı geçirenlerde yemek sonrası

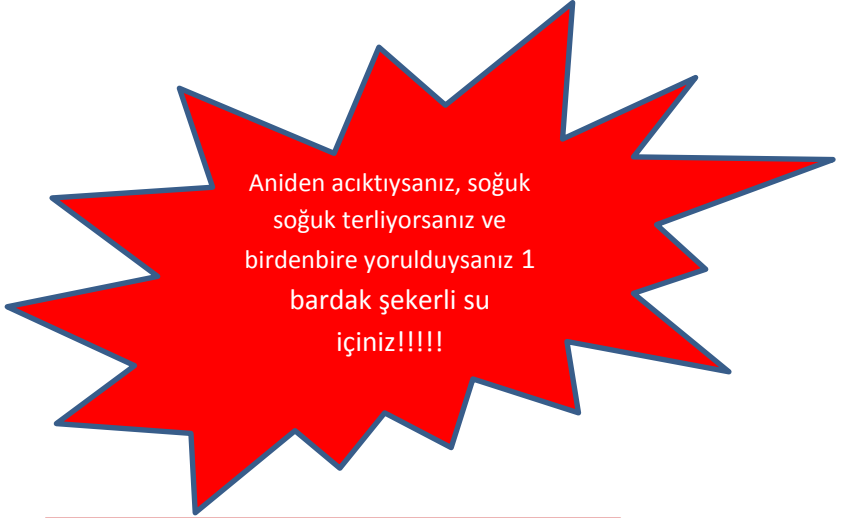
Kan Şekeri aniden düŐtüĐünde hangi belirtiler görülür?

- ✓ Ani kan Şekeri düşme belirtileri; korku, terleme, hızlı nabız, titreme, aniden acıkma, yorgunluk, bulantı.
- ✓ Kan Őekerinin yavaŐ ve uzun sürede düşme belirtileri; baş ağrısı, görme bozukluğu, uyuŐukluk, zayıflık, konuŐma güçlüğü, kafa karıŐıklıĐı, sarsıntı ve Őuur kaybı.

Kan Şekeri düŐmesinde ilkyardım nasıl olmalıdır?

- ✓ Hastanın **ABC**'si değerlendirilir.
- ✓ Hastanın bilinci yerinde ve kusmuyorsa ağızdan Çeker, Őekerli içecekler verilir.
- ✓ Belirtiler fazla Őekerden meydana gelmiŐ olsa bile fazla Őekerin bir zararı olmaz.
- ✓ 15–20 dakikada belirtiler geçmiyorsa sağlık kuruluşuna gitmesi için yardım çağırılır.

- ✓ Hastanın bilinci yerinde değilse koma pozisyonu verilerek tıbbi yardım çağırılır (112).

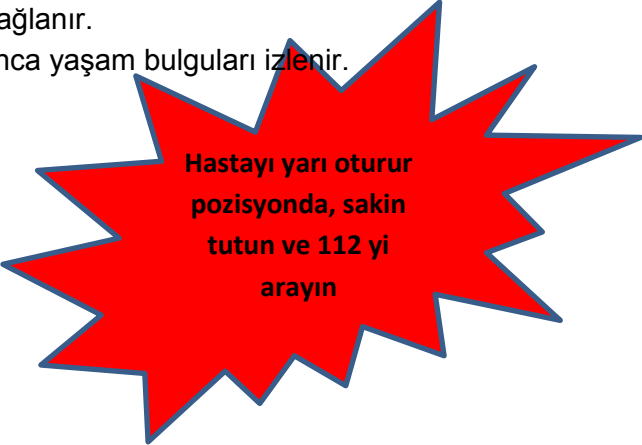
GÖĞÜSTE KUVVETLİ AĞRI

Göğüste kuvvetli ağrı belirtileri nelerdir?

- ✓ Sıkıntı veya nefes darlığı: Ağrı; genellikle göğüs ortasında başlar, kollara, **boyuna**, sırta ve çeneye doğru ilerler.
- ✓ Terleme, mide bulantısı, hazımsızlık, gaz sancısı
- ✓ Sıklıkla fiziksel hareket, fiziksel zorlanma, heyecan, üzüntü ya da fazla yemek yeme sonucu ortaya çıkar.
- ✓ Nefes alıp vermekle ağrının şekli ve şiddeti değişmez.

Göğüs ağrısında ilkyardım nasıl olmalıdır?

- ✓ Hastanın yaşamsal bulguları kontrol edilir **(ABC)**.
- ✓ Hasta hemen dinlenmeye alınır, sakinleştirilir.
- ✓ Yarı oturur pozisyon verilir.
- ✓ Kullandığı ilaçları varsa almasına yardım edilir.
- ✓ Yardım istenerek **(112)** sağlık kuruluşuna gitmesi sağlanır.
- ✓ Yol boyunca yaşam bulguları izlenir.

Hastayı yarı oturur pozisyonda, sakin tutun ve 112 yi arayın

ZEHİRLENMELER

Zehirlenme Nedir?

Vücuda zehirli (toksik) bir maddenin girmesi sonucu normal fonksiyonların bozulmasıdır.

SOLUNUM YOLUYLA ZEHİRLENME

SİNDİRİM YOLUYLA ZEHİRLENME

CİLT YOLUYLA ZEHİRLENME

Solunum yolu ile zehirlenmelerde ilkyardım nasıl olmalıdır?

- ✓ Hasta temiz havaya çıkarılır ya da cam ve kapı açılarak ortam havalandırılır.
- ✓ Yaşamsal belirtiler değerlendirilir **(ABC)**.
- ✓ Yarı oturur pozisyonda tutulur.
- ✓ Bilinç kapalı ise koma pozisyonu verilir.
- ✓ Tıbbi yardım istenir **(112)**.
- ✓ İlkyardımcı müdahale sırasında kendini ve çevresini korumak için gerekli önlemleri almalıdır.
- ✓ Solunumu korumak için maske veya ıslak bez kullanılır.
- ✓ Elektrik düğmeleri ve diğer elektrikli aletler ve ışıklandırma cihazları kullanılmaz.
- ✓ Yoğun duman varsa hastayı dışarı çıkarmak için ip kullanılmalıdır.
- ✓ Derhal itfaiyeye haber verilir **(110)**.

Sindirim yoluyla zehirlenmede ilkyardım nasıl olmalıdır?

- ✓ Bilinç kontrolü yapılır.
- ✓ Ağız zehirli madde ile temas etmişse su ile çalkalanır, zehirli madde ele temas etmişse el sabunlu su ile yıkanır.
- ✓ Yaşam bulguları değerlendirilir.
- ✓ Kusma, bulantı, ishal gibi belirtiler değerlendirilir.
- ✓ Kusturulmaya çalışılmaz, özellikle yakıcı maddelerin alındığı durumlarda hasta asla kusturulmaz.
- ✓ Bilinç kaybı varsa koma pozisyonu verilir.
- ✓ Üstü örtülür.
- ✓ Tıbbi yardım istenir (112).
- ✓ Zehir Danışma Merkezi aranır (114).

KUSTURMAYINIZ!!!!

*Olayla ilgili bilgiler toplanarak kaydedilir:

- **Zehirli maddenin türü nedir?**
- **İlaç ya da uyuşturucu alıyor mu?**
- **Hasta saat kaçta bulundu?**
- **Evde ne tip ilaçlar var?**

Cilt yolu ile zehirlenmelerde ilkyardım nasıl olmalıdır?

- ✓ Yaşam bulguları değerlendirilir.
- ✓ Ellerin zehirli madde ile teması önlenmelidir.
- ✓ Zehir bulaşmış giysiler çıkartılır.
- ✓ 15–20 dakika boyunca deri bol suyla yıkanmalıdır.
- ✓ Tıbbi yardım istenir **(112)**.
- ✓ Zehir Danışma Merkezi aranır **(114)**.

HAYVAN ISIRIKLARI

Kedi- köpek gibi hayvan ısırıklarında ilkyardım nasıl olmalıdır?

- ✓ Hasta/yaralı yaşamsal bulgular yönünden değerlendirilir **(ABC)**.
- ✓ Hafif yaralanmalarda yara 5 dakika süreyle sabun ve soğuk suyla yıkanır.
- ✓ Yaranın üstü temiz bir bezle kapatılır.

- ✓ Ciddi yaralanma ve kanama varsa yaraya temiz bir bezle basınç uygulanarak kanama durdurulmalıdır.
- ✓ Derhal tıbbi yardım istenmeli **(112)**.
- ✓ Hasta kuduz ve/veya tetanos aşısı için uyarılmalıdır.

Arı sokmalarında ilkyardım nasıl olmalıdır?

- ✓ Yaralı bölge yıkanır.
- ✓ Derinin üzerinden görülüyorsa arının iğnesi çıkarılır.
- ✓ Soğuk uygulama yapılır.
- ✓ Eğer ağızdan sokmuşsa ve solunumu güçleştiriyorsa buz emmesi sağlanır.
- ✓ Ağız içi sokmalarında ve alerji hikayesi olanlarda tıbbi yardım istenir **(112)**.

Akrep sokmalarında ilkyardım nasıl olmalıdır?

- ✓ Sokmanın olduğu bölge hareket ettirilmez.
- ✓ Yatar pozisyonda tutulur.
- ✓ Yaraya soğuk uygulama yapılır.
- ✓ Kan dolaşımını engellemeyecek şekilde bandaj uygulanır.
- ✓ Yara üzerine hiçbir girişim yapılmaz.

Yılan sokmalarında ilkyardım nasıl olmalıdır?

- ✓ Hasta sakinleştirilip, dinlenmesi sağlanır.
- ✓ Yara su ile yıkanır.

**Yara yeri
kanatılmaz ve
zehir emilmez!!**

- ✓ Yaraya yakın bölgede baskı yapabilecek eşyalar (yüzük, bilezik vb.) çıkarılır,
- ✓ Yasa baş ve boyunda ise yara çevresine baskı uygulanır.
- ✓ Kol ve bacaklarda ise yara üstünden dolaşımı engellemeyecek şekilde bandaj uygulanır. (Turnike uygulanmaz).
- ✓ Soğuk uygulama yapılır.
- ✓ Yara üzerine herhangi bir girişimde bulunulmaz (yara emilmez).
- ✓ Yaşamsal bulgular izlenir.
- ✓ Tıbbi yardım istenir **(112)**.

Deniz canlıları sokmasında ilkyardım nasıl olmalıdır?

- ✓ Yaralı bölge hareket ettirilmez.
- ✓ Batan diken varsa ve görünüyorsa çıkartılır.
- ✓ Etkilenen bölge ovulmamalı.
- ✓ Sıcak uygulama yapılmalıdır.

Kara Canlılar ısırılmasında **SOĞUK** Uygulama

Deniz Canlıları Isırılmasında **SICAK** Uygulama Yapılır!!!

GÖZE-KULAĞA-BURUNA YABANCI CİSİM KAÇMASI

Göze yabancı cisim kaçmasında ilkyardım nasıl olmalıdır?

Toz gibi küçük madde ise;

- ✓ Göz ışığa doğru çevrilir ve alt göz kapağı içine bakılır.
- ✓ Gerekirse üst göz kapağı açık tutulur.
- ✓ Nemli temiz bir bezle çıkarılmaya çalışılır.
- ✓ Hastaya gözünü kırıştırmaması söylenir.
- ✓ Göz ovulmamalıdır.
- ✓ Çıkmıyorsa sağlık kuruluşuna gitmesi sağlanır.

Bir cisim batması varsa ya da metal cisim kaçmışsa;

- ✓ Gerekmedikçe hasta yerinden oynatılmaz.
- ✓ Göze hiçbir şekilde dokunulmaz.
- ✓ Tıbbi yardım istenir (112).
- ✓ Hastanın göz uzmanı olan bir sağlık kuruluşuna gitmesi sağlanır.

**Göz
ovulmaz!!!**

Kulağa yabancı cisim kaçmasında ilkyardım nasıl olmalıdır?

- ✓ Kesinlikle sivri ve delici bir cisimle müdahale edilmez.
- ✓ Su değdirilmez.
- ✓ Tıbbi yardım istenir **(112)**.

Buruna yabancı cisim kaçmasında ilkyardım nasıl olmalıdır?

- ✓ Burun duvarına bastırarak kuvvetli bir nefes verme ile cismin atılması sağlanır.
- ✓ Çıkmazsa tıbbi yardım istenir **(112)**.

BOĞULMALAR

Vücuttaki dokulara yeterli oksijen gitmemesi sonucu dokularda bozulma meydana gelmesine **Boğulma** denir.

Boğulmalarda genel ilkyardım işlemleri ne olmalıdır?

- ✓ Boğulma nedeni ortadan kaldırılır.
- ✓ Bilinç kontrolü yapılır.
- ✓ Hastanın yaşamsal bulguları değerlendirilir.

- ✓ Temel yaşam desteği sağlanır.
- ✓ Derhal tıbbi yardım istenir (112).
- ✓ Yaşam bulguları izlenir.

(*) Suda boğulmalarda, boğulma sırasında nefes borusu girişinin kasılmasına bağlı olarak çok az miktarda su akciğerlere girer. Suda boğulanlarda özellikle soğuk havalarda 20–30 dakika geçse bile yapay solunum ve kalp mesajına başlanmalıdır.

Suda boğulmalarda, suni solunumun suda yaptırılması mümkündür ve bu uygulamaya su içerisinde iken başlanmalıdır. Bu uygulama derin sularda mümkün olmayabilir, bu nedenle hasta/yaralının hızla sığ suya doğru çekilmesi gerekir.

Suya atlama sonucu, boğulma riskinin yanı sıra genel vücut travması ya da omurga kırıkları da akla gelmelidir. Bu nedenle suda, başın çok fazla arkaya itilmemesi gereklidir.

TAŞIMA TEKNİKLERİ

Genel bir kural olarak, hasta/yaralının yeri değiştirilmemeli ve dokunulmamalıdır.

**Olağanüstü bir tehlike söz konusuysa,
taşıdığı her türlü riske rağmen acil taşıma
zorunludur.**

Taşıma esnasında
hasta/yaralının **BAŞ-BOYUN-
GÖVDE** Eksenini korunmalıdır!!!!

ARAÇ İÇİNDEKİ YARALİYİ (RENTEK) TAŞIMA YÖNTEMİ

DİKKAT: Araç içindeki yaralıyı (Rentek Manevrası) taşıma; kaza geçirmiş yaralı bir kişiyi eğer bir tehlike söz konusu ise omuriliğe zarar vermeden çıkarmada kullanılır.

Bu uygulama solunum durması; yangın tehlikesi, patlama gibi tehlikeli durumlarda uygulanacaktır.

- ✓ Kaza ortamı değerlendirilir; patlama, yangın tehlikesi belirlenir, çevre ve ilkyardımcının kendi güvenliği sağlanır,
- ✓ Hasta/yaralının omuzlarına hafifçe dokunarak ve “iyi misiniz?” diye sorarak bilinci kontrol edilir, çevrede birileri varsa 112’yi araması istenir,

- ✓ Hasta/yaralının solunum yapıp yapmadığı gözlemlenir (göğüs hareketleri izlenir). Eğer solunum yok ise,
- ✓ Hasta/yaralının ayaklarının pedala sıkışmadığından emin olunur; emniyet kemeri açılır,
- ✓ Hasta/yaralıya yan tarafından yaklaşılr ve bir elle kolu diğer elle de çenesi kavranarak boynu tespit edilir (Hafif hareketle),
- ✓ Baş-boyun-gövde hizasını bozmadan araçtan dışarı çekilir,
- ✓ Hasta/yaralı yavaşça yere veya sedyeye yerleştirilir.

Diğer Taşıma Yöntemleri Şunlardır:

- Sürükleyerek Taşıma
- İtfaiyeci Yöntemi
- Altın Beşik Yöntemi
- Destek Olarak Taşıma Yöntemi
- Kucakta Taşıma Yöntemi
- Sırtta Taşıma Yöntemi
- Sandalye ilk Taşıma Yöntemi

UNUTMAYINIZ!!!!

BİLİNÇLİ YAPILACAK İLK YARDIM HAYAT KURTARIR.....

İÇİNDEKİLER

1. Temel İlk Yardım Bilgileri
 - İlk Yardım Nedir?
 - İlk Yardımın Öncelikli Amaçları Nelerdir?
 - İlk Yardımın Temel Uygulamaları Nelerdir?
2. İnsan Vücudunun Genel Yapısı
 - İnsan Vücudunu Oluşturan Temel Yapılar Nelerdir
3. Hasta/Yaralı ve Olay Yerinin Değerlendirilmesi
 - Olay Yerinin Değerlendirilmesi
 - Hasta/Yaralının Değerlendirilmesi
4. Temel Yaşam Desteği
 - Temel Yaşam Desteği Nedir?
 - ✓ Yetişkinlerde Temel Yaşam Desteği
 - ✓ Çocuklarda Temel Yaşam Desteği
 - ✓ Bebeklerde Temel Yaşam Desteği
 - Hava Yolu Tıkanıklıkları
 - ✓ Kısmi Tıkanmalarda İlk Yardım
 - ✓ Tam Tıkanmalarda İlk Yardım
5. Kanamalar

- Kanama Nedir? Kanama Çeşitleri Nelerdir.?
 - ✓ Dış Kanamalarda İlk Yardım
 - ✓ İç Kanamalarda İlk Yardım
 - ✓ Doğal Deliklerde Oluşan Kanamalarda İlk Yardım
 - Organ Kopmalarında İlk Yardım
6. Yaralanmalar
- ✓ Yara Nedir? Yara Çeşitleri Nelerdir?
 - ✓ Yaralanmalarda İlk Yardım
 - ✓ Kafatası ve Omurga Yaralanmalarında İlk Yardım
7. Yanık, Donma ve Sıcak Çarpmaları
- Yanık Nedir? Yanık Çeşitleri Nelerdir?
 - Yanıklarda İlk Yardım
 - ✓ Isı ile Oluşan Yanıklarda İlk Yardım
 - ✓ Kimyasal Yanıklarda İlk Yardım
 - ✓ Elektrik Yanıklarında İlk Yardım
 - Sıcak Çarpması Nedir?
 - ✓ Sıcak Çarpmalarında İlk Yardım
 - Donma Nedir?
 - ✓ Donmalarda İlk Yardım
8. Kırık-Çıkık ve Burkulmalar
- Kırık Nedir?
 - Kırık Belirtileri Nelerdir?
 - Kırıklarda İlk Yardım
 - Burkulma Nedir?
 - Burkulma Belirtileri Nelerdir?

- Burkulmalarda İlk Yardım
- Çıkık Nedir?
- Çıkık Belirtileri Nelerdir?
- Çıkıklarda İlk Yardım
- Tespit Sırasında Dikkat Edilmesi Gereken Hususlar Nelerdir?

9. Bilinç Bozuklukları

- Bayılmalar
- Havaleler
 - ✓ Havale Nedenleri Nelerdir?
 - ✓ Yüksek Ateş Nedeniyle Oluşan Havaleler ve İlk Yardımı
 - ✓ Sara Krizi Nedeniyle Oluşan Havaleler ve İlk Yardımı
- Kan Şekeri Düşüklüğü Belirtileri ve İlk Yardım
- Göğüste Kuvvetli Ağrı Belirtileri ve İlk Yardım

10. Zehirlenmeler

- Zehirlenme Nedir?
- Zehirlenme Çeşitleri Nelerdir?
 - ✓ Solunum Yoluyla Zehirlenmelerde İlk Yardım
 - ✓ Sindirim Yoluyla Zehirlenmelerde İlk Yardım
 - ✓ Cilt Yoluyla Zehirlenmelerde İlk Yardım

11. Hayvan Isırıkları

- Kedi-Köpek Isırıklarında İlk Yardım

- Arı Sokmalarında İlk Yardım
 - Akrep Sokmalarında İlk Yardım
 - Yılan Sokmalarında İlk Yardım
 - Deniz Canlıları Isırılmasında İlk Yardım
12. Göze-Kulağa-Buruna Yabancı Cisim Kaçmasında İlk Yardım
- Göze Yabancı Cisim Kaçmasında İlk Yardım
 - Kulağa Yabancı Cisim Kaçmasında İlk Yardım
 - Buruna Yabancı Cisim Kaçmasında İlk Yardım
13. Boğulmalar
- Boğulma Nedenleri ve İlk Yardımı
14. Taşıma Teknikleri
- RENTEK Manevrası
 - Acil Taşıma Teknikleri

KAYNAKÇA:

Sağlık Bakanlığı Temel İlk Yardım Uygulamaları Eğitim Kitabı

